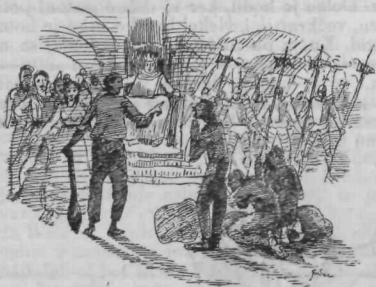

V Deveti deželi so se pa ta čas pripravljali na svatovščino. Verjeli so, da se svinjski pastir sploh ne povrne, za ministrovega sina so pa mislili, da ne bo sitnaril in da bo zadovoljen, če mu odrinejo nekaj cekinov.

Sredi vseh priprav se je pa vrnil svinjski pastir in na dolgi vrvi je imel privezane tatove. Od vseh strani so se zgrinjali ljudje in se čudili, ko so zvedeli, kam so šle cesarjeve hruške. Tudi cesar se je smehljaj in si zadovoljen gladil brado, le cesarjeva hčerka je bila nezadovoljna in je hotela samo kraljeviča. Cesar je bil v zadregi, ljudstvo je pa kričalo pastirju: »Živel naš bodoči cesar!«

Pastir je pa mirno odvezal tatove in jih spustil pred cesarja ter dejal, naj ostaneta cesarstvo in cesarjeva hčerka kar kraljeviču iz Modre dežele, onadva z ministrovim sinom bosta že prijela za kako drugo delo, za kraljeviča pa ne gre, da bi postal kar nekako brezposeln.

In se je vse mirno uredilo. Dali so kraljeviču cesarstvo in cesarjevo hčerko, ministrovemu sinu dobro službo na dvoru, svinjskemu pastirju so pa pustili slavo in je živel od nje srečno in zadovoljno do smrti.

J. Kmet

Zadnja pravljica

Ilustrirala Elda Piščanec

Snežilo je že ves teden. Zdaj pa zdaj je zavila burja, da je tanko zapiskalo ob vogalih in stresnilo šipe v oknih. Bili so temni dnevi, da nisi vedel, kdaj se je končala noč in začel večer. Mati je vzdihovala in strahoma pogledovala proti sosеду.

»Še podpalo nas bo, otroci, da bomo od vsega hudega pomrli,« je stokala, ko je videla, kako se lomijo česplje pod težkim snežnim bremenom. Jaz in sestre smo se stiskali na peči. Materina tožba nam je segla v srce, a le za hip. Saj smo že komaj čakali snega. Sanjali smo o saneh, ki so samevale pod podom. Lani se je Cene spustil v globoko dolino v senožetih, letos se bom pa tudi jaz! Le počakaj! Iz objestnosti sem izpodrival sestro z vreče prosa. Začel se je prepir, vsak bi rad sedel na topli mehki vreči. Pulili smo se zanjo, dokler se ni proso usulo po hrapavi peči. Spogledali smo se, saj smo vedeli, kakšno plačilo nas čaka za tako nerodnost.

Tisto zimo je vsak dan prišla k nam Mina. Živel je na koneu vasi. Na vaški zemlji so ji postavili lesenjačo in ji dali ped z robidovjem preprežene zemlje. Poletí je hodila v dnino, pozimi pa brala pravljice in gladila

zapečke po hišah. O, pravičje je pa vedela, in kakršnih je kdo hotel: o zmajih, volkovih, kraljičnah, zakletih gradovih. Vsak dan je pri nas novo povedala. Ogrnjena je bila v veliko ruto, ki je imela že toliko zaplat, da ni bilo mogoče dognati, katero je bilo pravo blago. Sedla je na zapeček — naj bo poletí ali pa pozimi —, prislonila k vratom grčavko in pravila, pravila, da smo zadrževali sapo in z odprtimi usti poslušali ...

Ležal sem na trebuhu po vsem dolgem, se pomikal bliže, z obema rokama podpiral brado in nepremično zrl Minó.

»Bajta mi bo počenila,« je javkala in tožila, da bi se še kamnu smilila. Pletla je kupčkaste rdeče nogavice. Vbádala je in vbádala z iglo, a ni mogla nikamor, četudi je naočnike obesila na konec nosu.

»Tetka, kakšno pravičico povejte, danes niste šo nobene,« smo jo silili otroci. Res, ni se dala dolgo prositi. Nogavica ji je omahnila v naročje, popravila je naočnike in začela:

»Lejte otroci! Na temle hribu nad vasjo so razvaline starega gradu.«

»O, kolikokrat sem že plezal po zidovju,« sem se brž pobahal. »Prav v zadnji lini sem že sedel, krušil kamenje in ga trkljal v dolino. To je butalo ob drevje, skakalo čez skale in se ni prej ustavilo kot v gošči nad našo njivo.«

Komaj sem odtrgal misli od gradu in spremljal Minino pripovedovanje.

»Pod temi razvalinami je globoka klet,« je nadaljevala. »V njej so tri kadi zlata in srebra. Na vsaki kadi preži črn pes in iz gobca mu šviga plamen. Okoli vseh treh kadi se ovija bela kača. Na glavi nosi zlato krono, okrašeno z biseri, da se sveti kot sonce. Samo enkrat na leto se razmakne židovje in kača se privali na sonce.«

Tu je prenehala. Mi smo obstrmeli. Pozabili smo na vse. Prestrašeni smo zijali skozi zasnežena okna, kdaj se bo prikazala kača. Mina je bila in bičala našo domišljijo.

»Kadar bo prišel mladenič,« je hitela Mina, »čist, brez vsakega greha, ki je bil rojen na kresni večer opolnoči, in bo neustrašeno stopil pred kačo, jo nagovoril in prekrižal v imenu božjem, tedaj se bo kača spremenila v čudovito lepo kraljičeno. Segla bo junaku v roko, se mu zahvalila in ga nazvala — rešitelja. Pred njima bo zopet stal grad v vsej nekdanji krasoti. Na grajskem dvorišču se bodo lesketale kadi srebra in zlata. Tedaj bo spregovorila kraljična: Glej, rešitelj, kolikor daleč ti sežejo oči po teh valovitih poljih in vaseh, vse je tvoje. Stoletja sem čakala rešitelja, stoletja bi ga še čakala, če bi tebe ne bilo. Srečen si, da je nebo tebe izbralo. To zlato pa,

ki ga vidiš pred seboj, razdeli med siromake; kajti vsakega zlatnika in srebrnika se drži kapljica krvi trpinčenih prednikov. Prvemu prebivalcu, ki si je postavljajl kočo pod tem gradom, je grajski bič rezal krvave brazde po upognjenem hrbtu. — Zdaj te prosim za roko, da bom kraljica in ti kralj, da bova delila tem siromakom, ki prebivajo v dolini, pravico in ljubezen.“

Ko bo to izgovorila, se bodo sami razmajali zvonovi in vriskajoča pesem lepš^{ost} bodočnosti bo odjeknila preko naših domov.«

Nenadno je Mipa umolknila in se s sklonjeno glavo zamislila. Nismo se ganili, da bi je ne zmotili v njenih čustvih. Nato je brez besed zdrknila z zapečka, vzela palico in odšla. Še smo jo videli, kako je gazila po zameteni gazi. Njene besede so nam zvenele v ušesih, njenega nenadnega in nenavadnega odhoda si nismo znali razložiti. Pred nami je zaplesal grad, strašna se mi je zdela kača. Sestre so sanjale o kraljični, o njeni obleki, okrasju. Pripravljen sem bil iti rešit kraljično, a kam naj bi šel; zunaj je snežilo, kot bi se bližal sodni dan, čevlji pa v materini skrinji.

Mine ni bilo več k nam. Zbolela je in kmalu umrla. To je bila zadnja pravljica, ki nam jo je povedala. Z njo so legle v grob.

Kadar gledam razvaline gradu nad našo vasjo, se spomnim na Mino in na kraljično, ki čaka odrešenja.

Griša Koritnik

Zimsko veselje

Sneg je pokrili ravan,
čevlji je okovan:
škrtajoč poka led —
to je veselje za mladi svet!

Tu smučti, tam sani,
drse na vse strani —
v levo in pravo
žene se nogomet v zimsko naravo.

Kepe vse vprek lete —
padli na tleh kriče —
vzklikanje, vrisk in smeh
vžiga pogum in odpor v pesteh.

Vmes pa sneženi mož
z vencem ledenih rož
v borbi in zbrodi
„starte“ in „finiše“ sodi.